

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní Mgr. Janou Volkovou ve věci

žalobce: **D. K.**
státní příslušnost Republika Uzbekistán
toho času pobytem ZZC Vyšní Lhoty 234, 739 21 Vyšní Lhoty
zastoupený advokátem JUDr. Matějem Šedivým
sídlem Václavské náměstí 21, 110 00 Praha 1

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 1. 2024, č. j. OAM-1400/BA-BA01-VL18-PS2-2023,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 1. 2024, č. j. OAM-1400/BA-BA01-VL18-PS2-2023, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 8 228 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho zástupce JUDr. Matěje Šedivého, advokáta se sídlem Václavské náměstí 21, 110 00 Praha 1.
- III. Žalovaný **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalovaný rozhodnutím o nepropuštění ze zařízení pro zajištění cizinců ze dne 3. 1. 2024, č. j. OAM-1400/BA-BA01-VL18-PS2-2023 (dále jen „napadené rozhodnutí“), rozhodl tak, že je žalobce ve smyslu § 46a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, nadále zajištěn v zařízení pro zajištění cizinců. Ve smyslu § 46a odst. 5 zákona o azylu stanovil dobu trvání zajištění do 9. 4. 2024. Žalobce proti napadenému rozhodnutí brojl žalobou, ve které namítal, že od vydání rozhodnutí zajištění došlo u žalobce k podstatným změnám poměrů, které žalovaný v napadeném rozhodnutí nedostatečně posoudil. Žalobce proto navrhoval, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k novému projednání.

II. Napadené rozhodnutí a související skutkové okolnosti

2. Policie České republiky, Odbor cizinecké policie Krajského ředitelství policie Středočeského kraje, rozhodnutím ze dne 11. 10. 2023, č. j. KRPS-258625-24/ČJ-2023-010023-SV, zajistila žalobce podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999, o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“) za účelem správního vyhoštění. Doba zajištění cizince byla stanovena podle § 124 odst. 3 zákona o pobytu cizinců na 75 dnů ode dne omezení osobní svobody.
3. Žalobce dne 13. 10. 2023 požádal o udělení mezinárodní ochrany.
4. Rozhodnutím o zajištění v zařízení pro zajištění cizinců ze dne 17. 10. 2023, č. j. OAM-1400/BA-BA01-VL13-PS-2023 (dále jen „rozhodnutí o zajištění“), žalovaný zajistil žalobce ve smyslu § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu v zařízení pro zajištění cizinců a ve smyslu § 46a odst. 5 zákona o azylu stanovil dobu trvání zajištění do 9. 4. 2024. S tímto rozhodnutím byl žalobce seznámen dne 18. 10. 2023. Ze správního spisu se nepodává, že by žalobce brojl proti tomuto rozhodnutí žalobou.
5. Následně byl žalobce předvolán k pohovoru ve věci mezinárodní ochrany a byl vyzván k poskytnutí údajů k žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Pohovor a poskytnutí údajů se uskutečnilo dne 28. 11. 2023, jak vyplývá z protokolu o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany a dokumentu poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu z téhož dne.
6. Součástí správního spisu je žádost zástupce žalobce o propuštění na svobodu ze dne 23. 12. 2023, doručená podle podacího razítka žalovanému dne 28. 12. 2023. V žádosti žalobce žádal o propuštění ze zajištění a odkázal na garanci pana E.A. Přílohou žádosti byl totiž dokument: záruka za propuštění ze dne 8. 11. 2023, ve kterém E. A. nabídl svou osobní záruku za to, že v případě propuštění žalobce a zároveň vykonatelnosti rozhodnutí o správním vyhoštění, žalobce z území České republiky řádně vycestuje. E. A. uvedl, že žalobci poskytne ubytování na adrese X, a zároveň mu poskytne finanční záruku ve výši 30 000 Kč.
7. Dne 3. 1. 2024 žalovaný vydal napadené rozhodnutí, jímž o žádosti žalobce rozhodl tak, že je žalobce ve smyslu § 46a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, nadále zajištěn

v zařízení pro zajištění cizinců. Ve smyslu § 46a odst. 5 zákona o azylu dobu trvání zajištění stanovil do 9. 4. 2024.

8. Součástí správního spisu je Vyrozumění o předání rozhodnutí ve věci žádosti o propuštění ze zařízení pro zajištění cizinců dle zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, ze dne 8. 1. 2024, č. j. OAM-1400/BA-BA01-2023. V tomto vyrozumění žalovaný sdělil zástupci žalobce, že napadené rozhodnutí „*bude Vašemu klientovi předáno na pracovišti ZZC Vyšní Lhoty dne 22. 1. 2024 v 8:45 hodin. Předvolání k převzetí rozhodnutí bude Vašemu klientovi zasláno na adresu blášeného místa pobytu dle evidence řízení ve věci mezinárodní ochrany. Rozhodnutí nabývá právní moci doručením Vašemu klientovi. Nedostaví-li se k převzetí rozhodnutí v den a čas ve výzvě uvedený, ač mu výzva byla doručena, je den k převzetí rozhodnutí ve výzvě uvedený považován za den, kdy je rozhodnutí doručeno. Pokud se nebudete převzetí rozhodnutí účastnit společně s Vaším klientem, bude Vám následně zasláno do datové schránky*“. Vyrozumění bylo zástupci žalobce doručeno do datové schránky dne 8. 1. 2024.
9. Z protokolu o předání rozhodnutí odboru azylové a migrační politiky MV ČR ve věci žádosti o propuštění ze ZZC se podává, že napadené rozhodnutí bylo žalobci doručeno dne 22. 1. 2024.

III. Žaloba

10. Žalobce brojil proti tvrzení žalovaného v napadeném rozhodnutí, že u něj od okamžiku zajištění nedošlo k podstatné změně poměrů. Žalobce podal žádost o propuštění poté, co bylo rozhodnutí o jeho vyhoštění zrušeno, současně k žádosti o propuštění doložil vyjádření českého občana, který nabídl záruku za jeho propuštění a zároveň nabídl, že pokryje životní a ubytovací náklady žalobce.
11. S odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu žalobce namítal, že správní orgány musejí při rozhodování o zajištění cizince postupovat s maximální obezřetností a velmi důkladně zkoumat důvodnost zajištění, popř. jeho dalšího trvání. Přitom je vždy třeba mít na paměti fakultativní charakter institutu zajištění a jeho nepřípustnost, je-li účelu zajištění (resp. správního vyhoštění) možno dosáhnout mírnějšími a hospodárnějšími prostředky. To se v posuzované věci nestalo.
12. Rozhodnutí o zajištění, jako rozhodnutí, kterým je omezena osobní svoboda člověka, musí být dostatečně odůvodněno a měly by v něm být posouzeny všechny okolnosti, pro které nelze použít některé mírnější instituty (rozsudek NSS ČR ze dne 26.04.2012, č.j.: 4 As 16/2012-30). Žalovaný v povinnosti v citovaném rozsudku nesplnil, pouze stroze konstatoval, že (v rozporu se skutečným stavem věci) nezaznamenal u žalobce od okamžiku zajištění žádné změny.
13. Žalobce navrhoval, aby krajský soud z uvedených důvodů napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalobci k dalšímu řízení.

IV. Vyjádření žalovaného

14. Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že žaloba proti napadenému rozhodnutí je nedůvodná, jelikož z napadeného rozhodnutí je jasné seznatelné, z jakých podkladů žalovaný vycházel, jakým způsobem je hodnotil a k jakým závěrům jej tyto úvahy vedly. Žalovaný v napadeném rozhodnutí popsal skutkový stav a odůvodnil, z jakých konkrétních a individualizovaných důvodů nebyl žalobce propuštěn ze zařízení pro zajištění cizinců.

15. Žalovaný v napadeném rozhodnutí posoudil všechny skutečnosti týkající se žalobce a jeho dosavadního pobytu na území České republiky a dospěl k závěru, že existují oprávněné důvody se domnívat, že žalobce podal žádost o udělení mezinárodní ochrany pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění nebo vyhoštění pozdržet. Podle žalovaného nebylo možné uložit zvláštní opatření podle § 47 zákona o azylu, proto trvaly důvody, pro které je žalobce zajištěn.
16. Žalovaný postupoval v souladu s právními předpisy, proto navrhoval, aby krajský soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

V. Posouzení věci soudem

17. Žaloba je přípustná. Podala ji oprávněná osoba (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“) v zákonné lhůtě (§ 46a odst. 8 zákona o azylu).
18. O žalobě krajský soud rozhodl podle § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s. bez nařízení ústního jednání.
19. Krajský soud se nejprve zabýval rozsahem přezkumu žaloby. Postupoval v souladu s požadavky rozsudku Soudního dvora EU ze dne 8. 11. 2022 o předběžné otázce ve spojených věcech C-704/20 a C-39/21, *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid*. Z něho je nutno dovozovat, že správní soud je povinen při přezkumu rozhodnutí o zajištění cizince přihlížet i k vadám a nezákonnostem rozhodnutí, které zjistí sám, bez ohledu na námítky uplatněné žalobcem. V řízení o přezkumu rozhodnutí o zajištění cizince se proto s ohledem na specifika institutu zajištění *neuplatní* pravidlo soudního přezkumu v *mezích uplatněných žalobních bodů* (§ 75 odst. 2 s. ř. s.) a správní soud je oprávněn, resp. povinen identifikovat případné další nezákonnosti zajištění (viz rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 21. 11. 2022, č. j. 34 Az 36/2022-32, č. 4439/2022 Sb. NSS). Tyto závěry lze vztáhnout na rozhodnutí o propuštění ze zařízení podle § 46a zákona o azylu, v uvedených intencích tak krajský soud přistoupil k posouzení zákonnosti rozhodnutí o nevyhovění žádosti o propuštění ze zařízení.
20. Žaloba je **důvodná**.
21. Podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu může ministerstvo v případě nutnosti rozhodnout o zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany v přijímacím středisku nebo v zařízení pro zajištění cizinců, nelze-li účinně uplatnit zvláštní opatření, jestliže byla žádost o udělení mezinárodní ochrany podána v zařízení pro zajištění cizinců a existují oprávněné důvody se domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání podle evropského zatýkácího rozkazu k trestnímu stíhání nebo k výkonu trestu odnětí svobody do ciziny, nebo je pozdržet, ačkoliv mohl požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve.
22. Podle § 46a odst. 10 zákona o azylu, ve znění do 30. 6. 2023, *ministerstvo po dobu platnosti rozhodnutí o zajištění a o prodloužení doby trvání zajištění zkoumá, zda důvody zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany trvají. Ministerstvo při vydání rozhodnutí o zajištění a o prodloužení doby trvání zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany poučí o jeho právu požádat o opětovné posouzení důvodů zajištění, a to po uplynutí 1 měsíce ode dne nabytí právní moci rozhodnutí ministerstva nebo, podal-li proti tomuto rozhodnutí žalobu, ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o žalobě.*
23. Podle § 46a odst. 10 zákona o azylu, ve znění od 1. 7. 2023, *ministerstvo po dobu platnosti rozhodnutí o zajištění a o prodloužení doby trvání zajištění zkoumá, zda důvody zajištění*

žadatele o udělení mezinárodní ochrany trvají. Ministerstvo při předání rozhodnutí o zajištění a o prodloužení doby trvání zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany poučí o jeho právu požádat o propuštění. Žádost o propuštění je žadatel o udělení mezinárodní ochrany oprávněn podat nejdříve po uplynutí 15 dnů ode dne nabytí právní moci posledního rozhodnutí ministerstva nebo soudu k zajištění, podle toho, které rozhodnutí nabylo právní moci později; to platí i pro podání opakované žádosti o propuštění.

24. V posuzované věci žalobce využil svého práva a dne 28. 12. 2023 doručil žalovanému žádost o propuštění na svobodu ze dne 23. 12. 2023, ve které žádal o propuštění ze zařízení pro zajištění cizinců.
25. Žádost o propuštění byla do § 46a odst. 10 zákona o azylu inkorporována zákonem č. 173/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (dále jen „zákon č. 173/2023 Sb.“). Žadatel do 30. 6. 2023 mohl požádat o opětovné posouzení důvodů zajištění, od 1. 7. 2023 má právo podat žádost o propuštění ze zařízení pro zajištění cizinců. Důvodová zpráva k zákonu č. 173/2023 Sb. uvádí: „podobně jako v zákoně o pobytu cizinců na území České republiky Navrhuje se oproti stávající úpravě flexibilnější řešení, kdy bude žadatel o mezinárodní ochranu oprávněn kdykoliv (tedy v souladu s požadavky mezinárodně právních závazků, kterými je Česká republika vázána) požádat o propuštění, resp. o povolení vstupu na území. Rovněž je reagováno na nálezy Ústavního soudu České republiky Pl. ÚS 12/19 ze dne 19. července 2022, kde Ústavní soud reagoval na návrh na zrušení tohoto ustanovení. Ústavní soud sice neshledal důvody pro zrušení této části zákona o pobytu cizinců, nicméně nad rámec uvedl, že si dokáže představit v tomto ohledu právní úpravu vstřícnější. Nově tedy bude možné podat žádost o propuštění ze zařízení vždy nejdříve po uplynutí 15 dnů ode dne nabytí právní moci posledního rozhodnutí správního orgánu nebo soudu. Bude tak zajištěna potřebná periodicitu přezkumu rozhodnutí o zajištění“. Novela provedená zákonem č. 173/2023 Sb. toliko posílila ochranu žadatele, jelikož nyní má možnost žádat o přezkum důvodů svého zajištění prostřednictvím žádosti o propuštění opakovaně, vždy 15 dnů od nabytí právní moci posledního rozhodnutí ministerstva či soudu o zajištění. Vlastní povaha žádosti se však nemění, cílem obou žádostí bylo posoudit, zda pro zajištění žadatele nadále existují důvody či nikoli.
26. Žalovaný o žádosti o propuštění rozhodl dne 3. 1. 2023; napadené rozhodnutí tak vydal ve lhůtě 5 dnů po podání žádosti. Žalobci napadené rozhodnutí doručil až 22. 1. 2024, tedy za 19 dnů. Žalobce tak měl možnost se s napadeným rozhodnutím seznámit 24 dnů po podání žádosti o propuštění. Krajský soud se proto – aniž by to žalobce namítal – v souladu se shora zmiňovaným rozsudkem Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, nejprve zabýval včasností napadeného rozhodnutí a tím, zda napadené rozhodnutí bylo řádně a včas žalobci doručeno. Musel tedy posoudit, zda byl žalovaný oprávněn rozhodnout a doručit žalobci napadené rozhodnutí ve shora vypočtené lhůtě.
27. Krajský soud zjistil, že v zákoně o azylu není výslovně upravena lhůta k rozhodnutí o propuštění ze zařízení pro zajištění cizinců. Otázkou lhůty pro vydání rozhodnutí podle § 46a odst. 10 zákona o azylu, avšak ve znění do 30. 6. 2023, se soudy rozhodující ve správním soudnictví již zabývaly, konkrétně v rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 14. 3. 2023, č. j. 62 Az 5/2023-21, publ. ve Sb. NSS pod č. 4486/2023. S ohledem na shora uvedené závěry, tedy že žádost o opětovné posouzení důvodů zajištění a žádosti o propuštění vycházejí ze stejných východisek a mají stejnou povahu, krajský soud i ohledně rozhodnutí

o nepropuštění ze zařízení podle § 46a odst. 10 zákona o azylu (ve znění od 1. 7. 2023) plně vycházel z výše specifikovaného rozsudku Krajského soudu v Ostravě. Z něj se podává: „jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany zajištěný v zařízení pro zajištění cizinců požádá o opětovné posouzení důvodů zajištění podle § 46a odst. 10 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, je třeba o jeho žádosti rozhodnout podle § 46a odst. 4 téhož zákona nejpozději do 5 dnů od dne podání žádosti; zároveň mu musí být rozhodnutí v téže lhůtě doručeno“.

28. V odůvodnění rozsudku Krajský soud v Ostravě vysvětlil, že řízení o žádosti cizince podle § 46a odst. 10 zákona o azylu „je svým obsahem co do povinnosti správního orgánu posoudit důvody k zajištění cizince obdobné řízení o „přezajištění“ cizince podle § 46a odst. 4 zákona o azylu. Cizinec totiž v době podání žádosti je již zajištěn, nadto již musela uplynout lhůta 1 měsíce od právní moci rozhodnutí o zajištění. Je-li podána cizincem žádost o posouzení trvání důvodů zajištění, je zřejmé, že je potřeba provést takové posouzení neprodleně, a to právě s ohledem na to, že cizinec je omezen na osobní svobodu. Správní orgán má přitom podle § 46a odst. 10 zákona o azylu sám povinnost průběžně zkoumat, zda trvají důvody zajištění, a nelze tak obecně shledat jediného důvodu, pro který by ono přezkoumání trvání důvodů zajištění k žádosti cizince mělo trvat v řádu týdnů. Takový postup je totiž nutno považovat za zcela nepřijatelný“. Uvedené lze aplikovat i na řízení o žádosti o propuštění ze zařízení. Není-li v rámci téhož ustanovení § 46a zákona o azylu stanovena jiná lhůta pro rozhodnutí o žádosti cizince podle § 46a odst. 10 zákona o azylu, je potřeba aplikovat na řízení o žádosti cizince právě lhůtu 5 dnů stanovenou v § 46 odst. 4 zákona o azylu. O žádosti cizince o opětovné posouzení trvání důvodů zajištění a dle současné právní úpravy o žádosti o propuštění ze zařízení musí správní orgán rozhodnout nejpozději do 5 dnů od podání žádosti. V posuzované věci tak žalovaný učinil a řádně rozhodl v 5denní lhůtě.
29. Krajský soud se dále zabýval tím, zda bylo napadené rozhodnutí i řádně doručeno. Zjistil, že tak žalovaný učinil až 19 dní po vydání napadeného rozhodnutí. Ve Vyrozměnění o předání rozhodnutí ve věci žádosti o propuštění ze zařízení pro zajištění cizinců dle zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, ze dne 8. 1. 2024, žalovaný sdělil zástupci žalobce, že napadené rozhodnutí bude doručeno žalobci dne 22. 1. 2024 a že napadené rozhodnutí nabývá právní moci doručením žalobci.
30. Jak vyplývá z judikatury (např. z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 8. 2020, č. j. 10 Azs 41/2020-45) musí být rozhodnutí o žádosti v 5denní lhůtě také doručeno. V té souvislosti krajský soud zdůrazňuje, že je třeba vzít v potaz, že zajištěný cizinec je správnímu orgánu k dispozici 24 hodin denně, tudíž se nemůže vyhýbat doručení. Pro doručování v délce 19 dnů tak nelze shledat jakékoli racionální důvody; krajský soud si ze spisu není vědom žádné reálné překážky, která by včasné doručení znemožňovala. Nelze tak nalézt žádný rozumný důvod k prodlévání s doručováním rozhodnutí. Je třeba zdůraznit, že zajištěním cizince dochází k zásahu do jeho základního práva na osobní svobodu (srov. např. rozsudky Evropského soudu pro lidská práva ve věci John proti Řecku ze dne 10. 5. 2007, stížnost č. 199/05, Rusu proti Rakousku ze dne 2. 10. 2008, stížnost č. 34082/02, Rashed proti České republice ze dne 27. 11. 2008, stížnost č. 298/07, a Saadi proti Spojenému království ze dne 29. 1. 2008, stížnost č. 13229/03), na něž odkazuje i čl. 52 odst. 3 ve spojení s čl. 6 Listiny základních práv Evropské unie a čl. 8 odst. 1 a 2 Listiny základních práv a svobod (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 12. 5. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 10/08, nebo ze dne 19. 7. 2022, sp. zn. Pl. ÚS 12/19). Je proto přípustné jen za striktně definovaných podmínek. Zajištění musí vždy sledovat vymezený účel a lze k němu přistoupit pouze tehdy, nemohou-li být v konkrétním případě efektivně uplatněna jiná dostatečně účinná, avšak mírnější,

donucovací opatření. Musí být také stanoveno na nezbytně nutnou dobu a nesmí dojít k jeho svévolnému prodlužování, jak se stalo v posuzované věci. Žalovaný měl povinnost vzhledem k omezení osobní svobody žalobce nejen rozhodnout bezprostředně, nejpozději ve lhůtě 5 dní, což učinil, ale také napadené rozhodnutí žalobci doručit. Pokud tak neučinil, ponechával žalobce v právní nejistotě a současně mu znemožnil obranu předvídanou v § 46a odst. 10 zákona o azylu. Tím zcela popřel zvýšenou ochranu cizince, vnesenou do zákona o azylu zákonem č. 173/2023 Sb. na základě nálezu Ústavního soudu ze dne 19. 7. 2022, sp. zn. Pl. ÚS 12/19.

31. Lze uzavřít, že postup, který zvolil žalovaný, tedy doručil napadené rozhodnutí žalobci za 19 dní, zásadním způsobem oddálil možnost přezkumu rozhodnutí o nepropuštění ze zařízení soudem a taktéž případné podání nové žádosti o propuštění. Krajský soud tak shledal napadené rozhodnutí nezákonným pro nedodržení lhůty k doručení rozhodnutí. S ohledem na tato pochybení se krajský soud nezabýval dalšími žalobními námitkami.

VII. Závěr a náhrada nákladů řízení

32. Krajský soud zrušil napadené rozhodnutí pro vady řízení spočívající v podstatném porušení ustanovení o řízení před správním orgánem podle § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s. Krajský soud se dále zabýval tím, zda je třeba věc žalovanému vrátit k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.) nebo toliko zrušit. Judikatura správních soudů se v otázce, zda v případě nezákonnosti rozhodnutí o zajištění soud toto rozhodnutí pouze zruší nebo zruší a vrátí k dalšímu řízení, liší. První linie judikatury vychází ze skutečnosti, že soudní řád správní neumožňuje soudu rozhodnutí správního orgánu pouze zrušit a nevrátit (srov. § 78 odst. 4 s. ř. s.; viz např. rozsudky NSS ze dne 5. 2. 2014, č. j. 1 Azs 21/2013-50, ze dne 27. 2. 2014, č. j. 6 Azs 19/2013-47, či výše citované rozsudky č. j. 4 Azs 228/2014-34, č. j. 10 Azs 41/2020-43, a č. j. 5 Azs 107/2017-28). S opačným postupem, kdy bylo rozhodnutí o zajištění pouze zrušeno a věc nebyla žalovanému vrácena, se lze setkat např. v rozsudcích ze dne 8. 2. 2021, č. j. 5 Azs 419/2019-49, ze dne 29. 5. 2019, č. j. 2 Azs 93/2018-68, nebo ze dne 21. 5. 2020, č. j. 7 Azs 417/2019-60. Krajský soud posuzoval nikoli rozhodnutí vydané z moci úřední, ale jednalo se o rozhodnutí o žádosti žalobce – jakkoli bylo úzce navázáno na vlastní rozhodnutí o zajištění. Pokud by krajský soud napadené rozhodnutí o žádosti toliko zrušil, nebylo by jakkoli rozhodnuto o žádosti žalobce o propuštění. S ohledem na stále existující žádost proto musí žalovaný po vrácení věci soudem řízení o žádosti řádně ukončit.
33. Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 30. 1. 2015, č. j. 4 Azs 228/2014-34, dovodil, že pětidenní lhůta není lhůtou pořádkovou, ale lhůtou propadnou, po jejímž marném uplynutí nelze rozhodnutí vydat, respektive pokud bylo vydáno, je takové rozhodnutí nezákonné. V posuzované věci tak již není žalovaný oprávněn žádost o propuštění po vrácení věci soudem věcně posoudit. Tento postup by postrádal logiku. Pokud krajský soud zrušuje napadené rozhodnutí pro nedodržení lhůty, opětovným věcným rozhodnutím během dalších pěti zákonem předvídaných dnů by se lhůta toliko prodloužila. Lze tak jen uzavřít, že pokud došlo k tak zásadnímu procesnímu pochybení, jak tomu bylo v posuzované věci, nelze tuto vadu již v řízení o žádosti zhojit; pochybení žalovaného nesmí mít dopad do žalobcových práv.
34. Žalovaný tak musí bezprostředně po vrácení věci postupovat podle § 46a odst. 13 písm. c) zákona o azylu. Toto ustanovení sice situaci, kdy bylo zrušeno rozhodnutí o propuštění ze zajištění, výslovně neuvádí. Ale s ohledem na podobnost a stejná východiska žádosti o

propuštění dle zákona o azylu a zákona o pobytu cizinců lze analogicky vycházet z § 127 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců. Dle něj *zajištění musí být bez zbytečného odkladu ukončeno rozhodne-li soud ve správním soudnictví o zrušení rozhodnutí o zajištění cizince, o zrušení rozhodnutí o prodloužení doby trvání zajištění nebo o zrušení rozhodnutí o nepropuštění ze zařízení; povinnost propustit cizince vzniká vyhlášením zrušujícího rozsudku*. Krajský soud má za to, že v posuzované věci je tedy na základě analogie se zákonem o pobytu cizinců třeba dospět ke stejnému závěru a cizinec musí být ze zajištění propuštěn vyhlášením zrušujícího rozsudku [§ 46a odst. 13 písm. c) zákona o azylu ve spojení s § 127 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců]. Pro úplnost krajský soud uvádí, že pro použití uvedených ustanovení není rozhodné, zda krajský soud zrušil napadené rozhodnutí z věcných či procesních důvodů. Touto otázkou se taktéž již zabýval Nejvyšší správní soud a v rozsudku ze dne 1. 11. 2012, čj. 9 As 111/2012-34, uvedl, že *„jednotná interpretace čl. 5 odst. 4 Úmluvy a čl. 15 odst. 2 návratové směrnice, pokud jde o pojem „nezákonnost“, je zcela opodstatněná a odpovídá shora popsaným požadavkům evropského práva na stejný význam a rozsah základních práv a na zachování dosavadní úrovně ochrany. Ta je v případě práva na osobní svobodu jasně dána ustanovením čl. 5 Úmluvy, a proto pokud předmětné ustanovení, včetně související judikatury, vychází z nutnosti zohledňovat nejen hmotně-právní, ale i procesní normy, je třeba, aby z toho shodně vycházel i čl. 15 odst. 2 návratové směrnice. Jeho znění je navíc zcela jednoznačné a nijak v rámci použitého pojmu „nezákonnost“ nerozlišuje mezi porušením procesního a hmotného práva, stejně jako to nečiní ani čl. 5 odst. 4 Úmluvy“*.

35. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný nebyl v řízení úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Náklady procesně úspěšného žalobce tvoří náklady právního zastoupení advokátem, a to: odměna advokáta za zastupování v řízení ve výši 3 100 Kč za jeden úkon. Ve věci se jednalo o dva úkony právní služby podle § 7, § 9 odst. 4 písm. d) vyhl. č. 177/1996 Sb., a to 1) příprava a převzetí věci, 2) sepsí žaloby, v celkové výši 6 200 Kč. Dále je součástí náhrady nákladů paušální náhrada hotových výdajů advokáta ve výši 300 Kč za jeden úkon při shora uvedených úkonech právní pomoci podle § 13 odst. 4 vyhl. č. 177/1996 Sb., ve výši 600 Kč, celkem tedy 6 800 Kč. Odměna a náhrada hotových výdajů byla zvýšena o daň z přidané hodnoty v zákonné výši, celkem tedy náhrada nákladů řízení činí 8 228 Kč.
36. Krajský soud uložil žalovanému zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení uvedenou částku, a to dle § 64 s. ř. s. ve spojení s § 149 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších změn a doplnění k rukám advokáta, který žalobce v řízení zastupoval. Vzhledem k odlišné úpravě s. ř. s. a o. s. ř., týkající se nabytí právní moci rozhodnutí (srov. § 54 odst. 5 s. ř. s., § 159, § 160 odst. 1 o. s. ř.), uložil soud žalovanému povinnost zaplatit náhradu nákladů řízení ve lhůtě 30 dnů od právní moci rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti tomuto rozsudku odmítne pro nepřijatelnost, pokud nebude svým významem podstatně přesahovat vlastní zájmy stěžovatele.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá toto vykonatelné rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

V Ostravě 20. února 2024

Mgr. Jana Volková
samosoudkyně